

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2018-04-17
Stockholm

Mål nr
M 8103-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-08-22 i mål nr M 1932-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljönämnden i Malmö stad
205 80 Malmö

Motpart

NM

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och miljööverdomstolen NM att till staten betala 3 750 kr i vite.

Dok.Id 1400627

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljönämnden i Malmö stad förbjöd NM att släppa ut spillvatten från byggnad på fastigheten XXX.

Förbudet förenades med löpande vite om 3 750 kr för var och en av fastighetsägarna för varje påbörjad sexmånadersperiod som utsläpp sker i strid med förbudet.

Nämnden ansökte om utdömmande av vitet hos mark- och miljödomstolen som avslag ansökan.

Miljönämnden i Malmö stad har nu yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska utdöma vitet som enligt ansökan avser en sexmånadersperiod med början den 11 april 2017.

Nämnden har anfört i huvudsak följande:

NM har delgivits föreläggandet om förbud mot utsläpp av spillvatten på bl.a. Strandgårdsvägen 10 genom surrogatdelgivning. Han har inte invänt att han inte skulle ha fått del av detta. Delgivningsförsändelsen har haft mycket goda utsikter att nå delgivningsmottagaren eftersom NM maka tog emot handlingarna. Hon bor och är skriven på samma adress som maken, äger fastigheten tillsammans med honom och omfattas dessutom av samma beslut.

NM har via delgivningen eller på annat sätt – genom maken eller åtminstone genom efterföljande meddelande om delgivning – fått kännedom om föreläggandet och vad som förväntas av honom. Han har varit medveten om att miljöförvaltningen inlett ett ärende som avsåg honom, hans maka och deras fastighet. Han har varit medveten om de av miljöförvaltningen påtalade bristerna i avloppsanordningen. Han har vidare varit medveten om vilka åtgärder som han ska vidta med anledning av dessa brister samt om miljöförvaltningens avsikt att meddela ett vitesföreläggande om bristerna inte avhjälpes. Miljöförvaltningen har i sina kontakter med NM förklarat vilka skyldigheter som åvilar honom och

vilket slags föreläggande som skulle komma att meddelas om rättelse inte vidtogs. Detta har skett genom e-postkonversation och muntligen vid en inspektion där NM närvarade personligen. Han har vidare betalat faktura för tillsynsavgift. Detta styrker att han fått kännedom om föreläggandet och att han måste ha förstått att förvaltningen stod i begrepp att agera med sanktioner.

NM har förelagts att svara på överklagandet men har inte inkommit med något yttrande.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

I mål om utdömmande av vite har domstolen att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft, om det är lagligen grundat och om föreläggandet har överträtts. Domstolen ska dessutom, under förutsättning av att vite ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek och beakta om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att förutsättningarna för delgivning av föreläggandet genom s.k. surrogatdelgivning är uppfyllda i detta fall. NM har alltså delgetts vitesföreläggandet.

Delgivning genom surrogatdelgivning innebär inte att den handling som ska delges överlämnas till adressaten personligen. I fall där delgivning sker genom surrogatdelgivning kan därmed adressaten inte utan vidare antas ha fått faktisk kännedom om föreläggandet genom delgivningen. En prövning får då ske av om adressaten på annat sätt ska anses ha fått kännedom om föreläggandet.

I sin ansökan om utdömmande av vite har nämnden hänvisat till bl.a. e-postkorrespondens från april 2017 mellan företrädare för miljöförvaltningen och NM. I denna korrespondens har företrädare för miljöförvaltningen ställt frågor om några åtgärder har vidtagits med anledning av föreläggandet om förbud mot utsläpp av spillvatten och NM svarat, den 10 april 2017, med en förklaring om hur han planerar att ordna avloppet. NM har sedan han

fick del av nämndens ansökan om utdömning av vite inte invänt att han inte har fått del av vitesföreläggandet och han har inte heller framfört invändningar mot den av nämnden åberopade e-postkorrespondensen. Enligt Mark- och miljööverdomstolen är det genom utredningen i målet visat att NM har fått kännedom om föreläggandet på det sätt som krävs för att vitet ska kunna dömas ut.

Föreläggandet har fått laga kraft. Det är lagligen grundat och har överträtts. Det har inte framkommit något som tyder på att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse. Vitesbeloppets storlek är skäligt och det har inte framkommit några skäl att jämka vitet.

Mark- och miljööverdomstolen finner mot bakgrund av det anförda att samtliga förutsättningar för utdömning av vite är uppfyllda. NM ska således förpliktas att betala vite om 3 750 kr enligt nämndens yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2018-05-15

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Mikael Hagelroth, referent, Malin Wik och Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:3

DOM
2017-08-22
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1932-17

Sökande

Malmö stad, Miljöförvaltningen
20580 Malmö

Motpart

NM

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan om utdömande av löpande vite.

Dok.Id 404863

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Miljöförvaltningen i Malmö stad (Miljöförvaltningen) förbjöd i föreläggande från den 2 april 2013, ärende 543:02374-2012, NM och AM att släppa ut spillvatten från WC och/eller BDT-vatten (bad- dusch och tvättvatten) från byggnad med adress Strandsgårdsvägen 10 på fastigheten XXX i Malmö stad. Förbudet förenades med ett löpande vite om

3 750 kr för var och en av fastighetsägarna för varje påbörjad sexmånadersperiod som utsläpp sker i strid med förbudet. Förbudet började gälla från och med 12 månader efter delfäendet av vitesföreläggandet.

Förbudet gäller till dess begäran om slutbesiktning av en ny avloppsanläggning inkommer till Miljöförvaltningen, alternativt att en redogörelse inkommer som styrker att fastigheten har anslutits till det kommunala avloppsledningsnätet.

Miljöförvaltningen har nu hos mark- och miljödomstolen ansökt om utdömande av löpande vite.

YRKANDEN M.M.

Miljöförvaltningen har yrkat att NM ska förpliktas att betala löpande vite om 3 750 kr avseende den period som börjar den 11 april 2017. Till stöd för yrkandet har Miljöförvaltningen anfört bl.a. följande.

NM delgavs vitesföreläggandet via AM (hushållsmedlem) genom polisens stämmningsman den 2 maj 2014. Beslutet har inte överklagats och har därför vunnit laga kraft.

Kontakt med NM har skett via e-post där uppgifter framkommit att åtgärder enligt föreläggandet inte är vidtagna. I och med att NM anger att åtgärderna inte är vidtagna anser miljöförvaltningen att vitesföreläggandet har överträtts den 10 april 2017.

NM har bestritt yrkandet. Till stöd för sitt bestridande har han anfört bl.a. följande.

Det har under de senaste två åren framkommit att olika agendor gäller för de boende på Strandgårdsvägen, som i dagsläget inte anslutit sig till det kommunala Va-nätet. Då XXY angränsar till det kommande bostadsområdet på XXZ, borde det mest logiska och mest självklara alternativet vara att koppla på deras kommande Va-anläggning.

Efter diskussion med ägarna av XXY har de kontaktat byggherren till kommande bostadsområde. Att vänta på byggstart och därefter koppla in där, ser de som ett starkt vägande skäl att vänta med vitesföreläggande och låta den nya och numera godkända detaljplanen fortskrida och de med den.

Miljöförvaltningen har yttrat sig i målet och anfört i huvudsak följande.

VA-Syd har den 1 juni 2017 meddelat att det finns en lämplig anslutningspunkt för N och AM att ansluta sitt avlopp till och att denna finns ca 70 meter norrut från deras hus utefter Strandgårdsvägen, strax öster om deras fastighetsgräns. Information om denna anslutningspunkt har skickats till NM via e-post den 20 juni 2017.

Miljöförvaltningen framför härmed att det är av vikt att vitet döms ut. En undermålig avloppsanläggning behöver åtgärdas för att regler i miljöbalken och dess förordningar ska följas och förbud med vite är ett led i att få till stånd förbättringar för miljön och hälsan. Lagstiftaren har gett myndigheten möjlighet att använda vite som ett påtryckningsmedel, vilket miljöförvaltningen har gjort för att få till stånd förbättringar för miljön och hälsan i Malmö.

DOMSKÄL

Ett vitesföreläggande ska enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) delges adressaten. Det innebär att beslutet ska ges till kända på något av de sätt som anvisas i delgivningslagen (2010:1932).

Av 1 § andra stycket delgivningslagen framgår att lagen gäller om inte något annat föreskrivits i annan författning. Varken viteslagen eller miljöbalken innehåller några bestämmelser som anger vilka delgivningssätt som får användas. Det finns därmed inget förbud mot att delge ett vitesföreläggande enligt miljöbalken genom att handlingen lämnas till vuxen medlem av det hushåll som delgivningsmottagaren tillhör och som påträffas i eller i omedelbar anslutning till hemvistet för det fall delgivningsmottagaren har känt hemvist i Sverige men inte påträffas där (surrogatdelgivning). I det nu aktuella fallet är också de formella kraven i 35 § delgivningslagen för surrogatdelgivning uppfyllda.

För att ett vite ska kunna dömas ut krävs dock, utöver formell delgivning, att adressaten har fått kännedom om föreläggandet. Delgivning genom surrogatdelgivning innebär inte att den handling som ska delges överlämnas till adressaten personligen. I fall där delgivning sker genom surrogatdelgivning kan därmed adressaten inte utan vidare antas ha fått kännedom om föreläggandet genom delgivningen. En prövning får då ske av om adressaten på annat sätt ska anses ha fått kännedom om föreläggandet.

I kommentaren till viteslagstiftningen behandlas frågan under vilka förutsättningar ett vitesföreläggande som inte delgetts adressaten personligen ändå bör kunna dömas ut. Av kommentaren framgår bland annat följande. Det bör vara möjligt att döma ut vitet om adressaten hållit sig undan därför att han eller hon känt till att ett föreläggande med visst innehåll kan komma att meddelas. För att vitet ska kunna dömas ut ska den enskilde ha varit medveten om att det funnits brister och att den föreläggande myndigheten ansett att den enskilde varit skyldig att vidta åtgärder beträffande dessa. Den enskilde ska också haft kännedom om att myndigheten står i

begrepp att agera med sanktioner för det fall att åtgärderna inte vidtas. Slutligen måste utredningen ge stöd för att den enskilde medvetet hållit sig undan (se Lavin, Viteslagstiftningen - en kommentar, andra upplagan, s 66 ff.).

Det är i detta fall Miljöförvaltningen som ska visa att förutsättningarna för att döma ut vite är uppfyllda. Föreläggandet som ligger till grund för ansökan om utdömmande av vite har delgivits hushållsmedlemmen AM genom polisen den 2 maj 2014. Av delgivningshandlingarna framgår att NM har sökts i bostaden utan att anträffas. Han har varit synlig där under den senaste månaden och det finns anledning att anta att han underhåller sig delgivning. Det saknas vidare utredning som visar att NM medvetet undanhållit sig delgivning av handlingar i ärendet. Även om Miljöförvaltningen haft kontakt med NM via e-post är det oklart om han varit medveten om att det finns ett förbud för utsläpp av spillvatten samt vilka åtgärder som han ska vidta med anledning av detta förbud. Det är också oklart om NM haft kännedom om att Miljöförvaltningen står i begrepp att agera med sanktioner i form av vite för det fall åtgärder enligt föreläggandet inte vidtas.

Med hänsyn till vad som ovan anförts och med beaktande av de höga krav som uppställts i praxis för uppfyllande av icke personlig delgivning av vitesförelägganden (Mark- och miljööverdomstolens dom från den 25 juli 2013 i mål nr M 3768-13 samt dom från den 15 juni 2017 mål nr M 8062-16) anser inte mark- och miljödomstolen det visat att NM fått sådan kännedom av de handlingar som delgavs genom surrogatdelgivning den 2 maj 2014, för att det ansökta vitet ska kunna dömas ut. Förutsättningar för att döma ut löpande vite för NM saknas därmed.

Ansökan om utdömmande av vite ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 426)

Överklagande senast den 12 september 2017.

Marie Gerrevall

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marie Gerrevall, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Fridh.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - AVGÖRANDE I MÅL OM VITEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens avgörande ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till domstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från avgörandets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i beslutet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. det avgörande som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för avgörandet samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens avgörande som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av avgörandet.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se